

Arkeologisk undersökning

Kvarteret Gripen

Arkeologisk undersökning med anledning av
nybyggnation i kvarteret Gripen nr 4 och 6.
Sofia församling, Jönköpings stad, RAÄ 50.

Jönköpings kommun, Jönköpings län

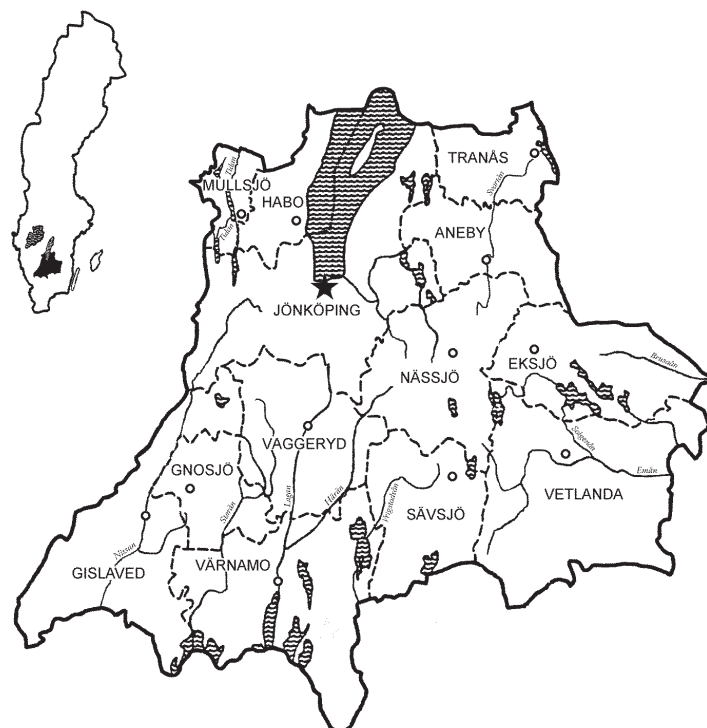

Arkeologisk undersökning

Kvarteret Gripen

Arkeologisk undersökning med anledning av nybyggnation i kvarteret Gripen nr 4 och 6. Sofia församling, Jönköpings stad, RAÄ 50.

Jönköpings kommun, Jönköpings län

Rapport och ritningar: Susanne Nilsson och Linnéa Kallerskog
Grafisk design: Anna Stålhammar
Tryckning och distribution: Susanne Nilsson och Linnéa Kallerskog

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur Primärkartan, Jönköpings stad är återgivet enligt tillstånd.
Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
Ur karta © Lantmäteriet. Medgivande MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2008

Innehåll

Inledning.....	5
Metod och dokumentation.....	5
Undersökningsresultat.....	5
Undersökningsresultat och sammanfattning.....	6
Administrativa uppgifter.....	8

Bilagor

- Bilaga 1. Schaktplan
- Bilaga 2. Profil

FIGUR 1. Utdrag ur primärkartan, Jönköpings stad. Undersökningsområdet i kvarteret Gripen skrafferat med blått.

Inledning

Föreliggande rapport har sammanställts av Susanne Nilsson och Linnéa Kallerskog 2008 utifrån en arkivrapport skriven av Peter Jankavs, samt fältritningar från arkeologisk undersökning 1978 i kvarteret Gripen nr 4 och 6, Jönköpings stad.

Med anledning av markberedning och planerad nybyggnation genomförde Jönköpings läns museum en arkeologisk undersökning av kvarteret Gripen under några dagar i juni 1978. Undersökningen utfördes på uppdrag av Byggnads AB Balken som också ansvarade för kostnaderna. Ansvarig för undersökningen var Peter Jankavs.

Det undersökta området utgjordes av den sydöstra delen av kvarteret Gripen. Platsen var en grusplanerad rivningstomt och användes som uppställningstomt för bilar.

Metod och dokumentation

Över undersökningsområdet maskingrävdes fem om varandra korsande sökschakt parallella med tomtgränserna (Bilaga 1). Schakten var 5 till 30 meter långa, 1,5 till 4 meter breda och intill 2,5 meter djupa. Schakt B och D grävdes i östvästlig riktning medan schakt A, C och E grävdes i nordsydlig riktning. Dokumentationsmaterialet bestod av handritade profiler i skala 1:20 samt en schaktplan i skala 1:100. Undersökningen fotodokumenterades med svartvit film.

Undersökningsresultat

Schakt A

Schaktet, som var 30 meter långt, 2 meter brett och intill 2,5 meter djupt, drogs parallellt med och ca 3,5 meter innanför Smålandsgatan. Profil ritades av schaktets västra vägg, 0-20,9 meter, samt av schaktets östra vägg, 21-30 meter (Bilaga 2; utdrag ur profil II).

Lagerföljden i schaktets södra tredjedel utgjordes av överst ett gruslager, därunder 1 meter tjockt lager av mörkbrun, tämligen tätt packad sand. I denna, samt i de underliggande marina sandlagren fanns nedgrävningar för vatten- och avloppsledningar.

Schaktets mellersta tredjedel avbröts på fyra ställen av sentida källarmurar (direkt gjutna i sanden) och upptogs intill ett djup av 1,5 meter av rivningsmassor. Under dessa, samt delvis under ett murparti, fanns tre härdgropar innehållande sot, kol samt enstaka skörbrända stenar.

Schaktets norra tredjedel (Bilaga 2) uppvisade en obruten lagerföljd bestående av överst grus med smärre inblandning av tegel, därunder starkt mörkfärgad (svart-brunsvart), fet och tätt packad sand med enstaka tegel. Under detta lager framkom ljusbrun-gul sand, delvis sammanflytande med ovanliggande lager. Under det

ljusa sandlagret vidtog ett tätt packat, fett, svart-brunsvart sot- och kolbemängt sandlager. I detta lager påträffades spridda obrända djurben.

Profilerna I och II avslutades genomgående med marina sandavlagringar.

Schakt B och C

I schakten förekom källarmurar och rivningsmassor, samt nedgrävningar för vatten- och avloppsledningar ned till marina sandlager. Lagerföljderna var brutna och omrörda.

Schakt D

Schaktet drogs vinkelrätt mot schakt A och anslöt till detta. Schaktets södra vägg ritades. För att undgå en avloppsledning och en i schaktets längsgående källarmur fick schaktet, efter ca 5 meters grävning, parallellförskjutas ca 1 meter åt norr. Endast schaktets östligaste del (0-3 m) uppvisade en obruten lagerföljd, likt den i schakt A (Bilaga 2).

I resten av schaktet framkom omlagrade sand- och rivningsmassor. Dessa utgjorde återfyllning i nedgrävningar för vatten- och avloppsledningar samt för en i schaktets mitt belägen dagvattenbrunn. Underst i schaktet vidtog marina sandlager.

Schakt E

Schaktet drogs parallellt med schakt A och vinkelrätt mot schakt D. Lagerföljderna var omrörda på grund av nedgrävningar för vatten och avlopp. Därunder vidtog marina sandlager. Nedgrävd i sandens övre skikt påträffades en tvåskiftig träram, inom vilken fanns en gråbrun, vattenförande sand med enstaka stenar och tegelfragment. Konstruktionen utgjorde en sentida uppsamlingsbrunn för dagvatten.

Fynd

Genomgående påträffades, i alla schakten ned till det marina sandlagret, ett fyndmaterial av recent karaktär (porlinskärvor, fragment av pilsnerbuteljer, kapsyler etc). Inga fynd tillvaratogs.

Undersökningsresultat och sammanfattning

Undersökningen föranleddes av markberedning och nybyggnation i kvarteret Gripen nr 4 och 6, och utfördes på uppdrag av Byggnads AB Balken. Vid undersökningen upptogs fem sökschakt 5 till 30 meter långa, 1,5 till 4 meter breda och intill 2,5 meter djupa.

De källarmurar som påträffades i schakten A, B, C och D utgjorde fundamenten till ett under 1920- eller 1930-talet uppfört stenhus.

Byggnaden har haft öppna platser eller gårdsplaner åt norr och söder. Det i schakt D och schakt A påträffade undre, benförande lagret hör troligen samman med ett äldre trähus med kringbyggd gård, vilket enligt uppgift av äldre människor i kvarteret skall ha inrymt ett slakteri. Därav benförekomsten samt den av organiskt material mörkfärgade och feta sanden. Några konstruktioner eller kulturlager som kan tillskrivas äldre datum påträffades inte.

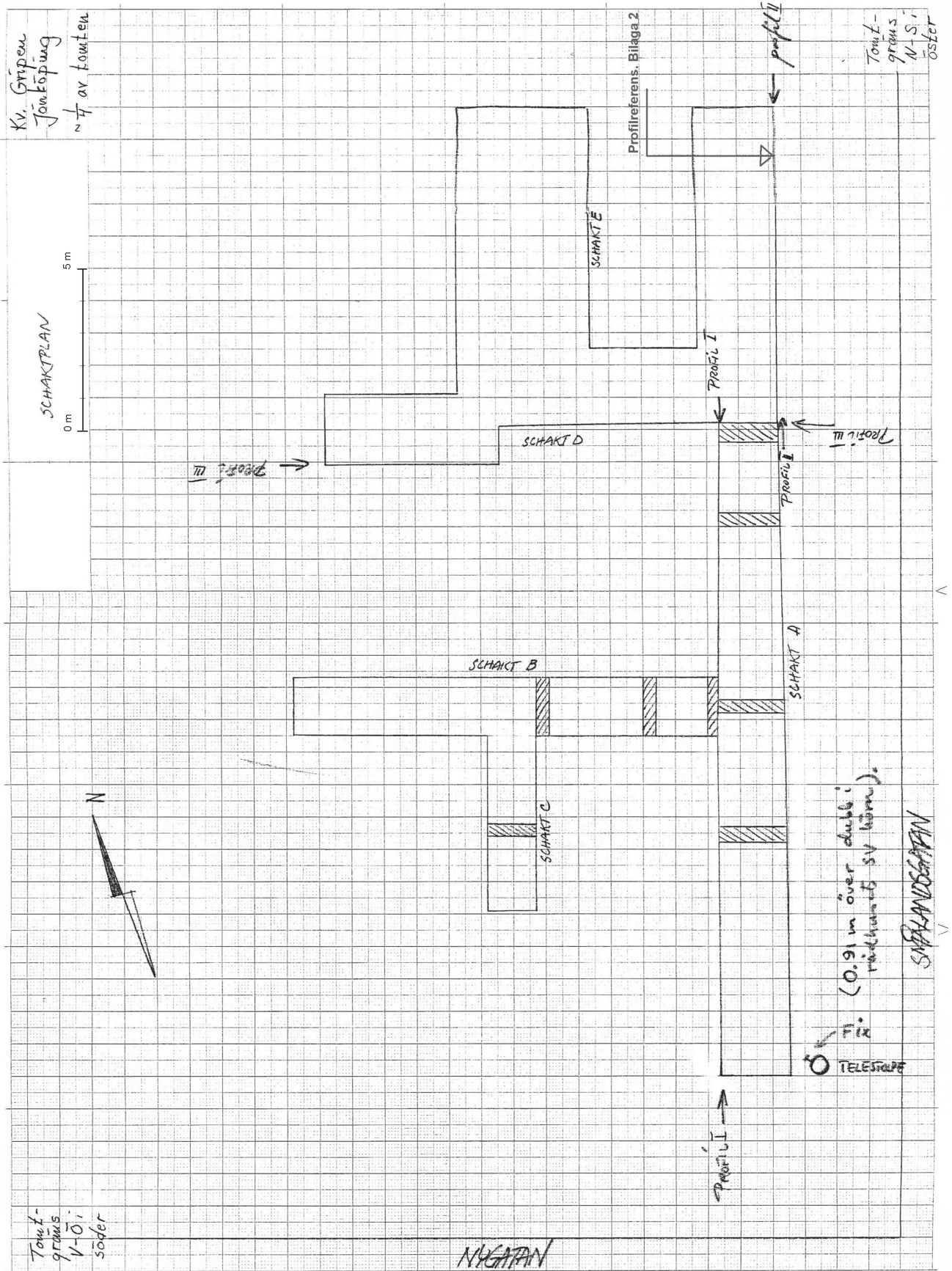
Undersökningen byggde främst på stratigrafisk dokumentation. Sammanlagt tre profiler handritades i skala 1:20, samt en schaktplan i skala 1:100 (totalt fyra ritningar). Undersökningen fotodokumenterades med svartvit film, JLM neg nr. 92/1:3387-3412.

Inga fynd tillvaratogs.

Administrativa uppgifter

Jönköpings läns museums dnr:	152/2008
Beställare:	Byggnads AB Balken
Rapportansvarig:	Susanne Nilsson och Linnéa Kallerskog
Fältansvarig:	Peter Jankavs
Fältpersonal:	Peter Jankavs, Jönköpings läns museum, B. Sääv, ABV, samt personal från Transab.
Teknisk inmätning:	Schaktplan över undersök- ningsområdet upprättades med utgångspunkt från tomtgrän- serna mot Smålandsgatan och Nygatan. Koordinatnät utsattes ej. En fixpunkt på Rådhusets sydvästra hörn, med värdet 94,018 m ö h överfördes till grävningplatsen. Schaktprofi- ler ritades med hjälp av avvägt profilsnöre. (Fix Nr 2222).
Fältarbetstid:	78-06-19–78-06-26. Antalet timmar fördelade på; arkeo- logi 36 tim, grovarbetskraft 31 tim, maskin 23 tim.
Län:	Jönköpings län
Kommun:	Jönköpings kommun
Församling:	Sofia
Fastighetsbeteckning:	Kvarteret Gripen nr 4 och 6
Belägenhet:	Ekonomiska kartans blad: Jön- köping 7E1a
Koordinater:	X 6407525; Y 1402325
Undersökningsyta:	64 meter schakt
Fornlämningsnummer:	RAÄ 50, Jönköpings stad.
Fornlämningstyp:	Kulturlager och bebyggelseläm- ningar.
Tidsperiod:	Medeltid och efterreformatorisk tid.
Negativ nr:	JLM 92/1:3387-3412

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

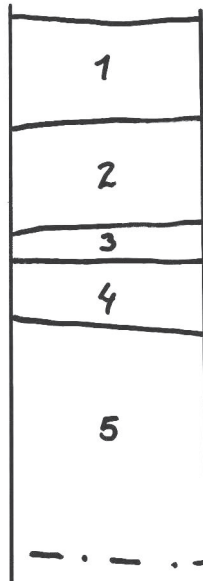

Schaktplan med profiler över undersökningsområdet i kvarteret Gripen nr 4 och 6.

Profil II (representativt utdrag ur profilen)

Skala 1:20, fr. väst. Lagerbeskrivning:

94,65 m ö h

1. Rivningsmassor

2. Mörk sand, enstaka tegel och grus

3. Gul sand

93,91 m ö h

4. Mörk sand med sot/kol, avsatt markyta

5. Opåverkade sandlager

Arkeologisk rapport 2008:31
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM